

№465, 20-yanvar, 2022 y.

COVID-19 ga qarshi vaksinalarning
ishlanmalari bo'yicha

DAYJEST

O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi huzuridagi
Ilmiy-texnik axborot markazi

Toshkent-2022

Jahonda pandemiya bilan bog'liq vaziyat

2022 y. 19-yanvar holatiga ko'ra

Umumiy zararlanganlar soni	-	335 126 768	(+ 3 027 812)
Sog'ayganlar soni	-	270 946 089	(+ 1 851 103)
Vafot etganlar soni	-	5 572 921	(+ 8 063)

Mamlakatlar bo'yicha bemorlar soni

	AQSh	-	68 767 004	(+ 546 904)
	Hindiston	-	37 901 241	(+ 282 970)
	Braziliya	-	23 215 551	(+ 132 254)
	Buyuk Britaniya	-	15 399 300	(+ 94 432)
	Fransiya	-	14 739 297	(+ 464 769)
	Rossiya	-	10 865 512	(+ 31 252)
	Turkiya	-	10 591 757	(+ 69 658)
	Italiya	-	9 018 425	(+ 228 179)
	Ispaniya	-	8 518 975	(+ 94 472)
	O'zbekiston	-	209 578	(+ 1 307)

Manba: <https://www.worldometers.info/coronavirus/>

O'zbekistonda COVID-19 qarshi vaksinatsiya bo'yicha hisobot

2022 y. 18-yanvar holatiga ko'ra

Hududlar	Jami emlanganlar soni	Bir kunda emlanganlar soni
Qoraqalpog'iston Respublikasi	2 075 501	6 586
Andijon viloyati	3 894 926	9 319
Buxoro viloyati	2 277 619	8 415
Jizzax viloyati	1 427 524	2 127
Qashqadaryo viloyati	3 105 913	10 152
Navoiy viloyati	1 319 690	2 387
Namangan viloyati	3 829 792	8 761
Samarqand viloyati	4 958 073	16 250
Surxondaryo viloyati	3 259 518	9 034
Sirdaryo viloyati	886 706	1 784
Toshkent viloyati	3 857 020	12 460
Farg'ona viloyati	4 453 420	12 043
Xorazm viloyati	2 459 127	8 199
Toshkent sh.	3 109 374	19 536
Jami	40 914 203	127 053

Manba: SSV matbuot kotibi // <https://t.me/ssvmatbuotkotibi>

Nsp13 protein molekulasi koronavirusni davolashning yangi usullariga olib kelishi mumkin

COVID-19 ni davolashning ko'plab usullari virus inson hujayralari bilan bog'lash uchun foydalanadigan boshqoq oqsiliga qaratilgan. Bu muolajalar asl variant uchun yaxshi foyda bersada, boshqa mutatsiyalarda samarasi pastroq bo'lishi mumkin. Masalan, Omicron variantida bir nechta boshqoq mutatsiyalari mavjud [2].

Pritsker Molekulyar muhandislik maktabi professori Xuan de Pablo va uning tadqiqot guruhi virus replikatsiyasi uchun muhim bo'lgan va turli koronaviruslarga nisbatan barqaror bo'lib qoladigan boshqoq oqsilni o'rganish uchun ilg'or hisoblash modellaridan foydalangan. Nsp13 deb ataladigan ushbu oqsil virus replikatsiyasida rol o'ynaydigan spirallar deb nomlanuvchi fermentlar sinfiga kiradi.

Ushbu ish orqali olimlar Nsp13 bilan bog'lanishi va virus replikatsiyasini sekinlashtirishi mumkin bo'lgan uch xil birikmani ham kashf etdilar. Koronavirus variantlari bo'yicha spirallarning ketma-ketlik izchilligini hisobga olsak, ushbu ingibitorlar COVID-19 ni davolash uchun helikazalarni maqsadli preparatlarni ishlab chiqish uchun qimmatli boshlang'ich nuqta bo'lishi mumkin.

“Hozirgi vaqtda biz COVID-19 uchun faqat bitta preparatga egamiz va virus mutatsiyaga uchraganligi sababli, biz boshqoq proteinidan tashqari boshqa qurilish bloklarini aniqlashimiz kerak”, dedi de Pablo. “Bizning vazifamiz virusni replikatsiya qilishda kichik molekulalarning maqsadli xatti-harakatlarini modulyatsiya qilishga qodirligini ko'rsatish va mavjud molekulyar ramkalar COVID-19 ni davolash uchun istiqbolli nomzod variantlar ekanligini ko'rsatdi” [3].

Amerikalik ekspertlar vaksinalarning kuchaytiruvchi dozalari immunitetga zarar yetkazilmasligini ta'kidladilar

COVID-19 vaksinalarining kuchaytiruvchi dozalarini jadvalga muvofiq foydalanilsa, immunitet tizimiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkinligi to'g'rsida hech qanday dalil yo'q. Bu haqda 17-yanvar, dushanba kuni AQSH Milliy allergiya va yuqumli kasalliklar instituti direktori Entoni Fauci ma'lum qildi [4].

“Turli vaqtlarda berilgan kuchaytiruvchi dozalar immunitetga salbiy ta'sir ko'rsatishi haqida hech qanday dalil yo'q”, dedi Fauci Davos kun tartibidagi virtual muhokamada.

Shuningdek, u hozirda koronavirusning barcha shtammlari uchun universal bo'lgan dori ishlab chiqish zarurligini qo'shimcha qildi. Mutaxassisning fikricha, bunday vaksinani yaratish bugungi kunda ilmiy jamoatchilikning ustuvor vazifalaridan biridir [5].

Hindistonlik olimlar COVID-19 ning yangi shtammiga qarshi vaktsina ishlab chiqadilar

Hindistonning Gennova Biopharmaceuticals farmatsevtika kompaniyasi koronavirus infeksiyasi shtammi bo'lgan Omikronga qarshi vaktsina yaratishni rejalashtirmoqda. Preparat bir-ikki oy oralig'ida tayyor bo'lishi kutilmoqda [6].

Qisqa sinovdan so'ng preparat COVID-19 vaktsinasining uchinchi kuchaytiruvchi dozasi sifatida ishlatilishi mumkin. Dori sinovlarining birinchi bosqichlari 2021-yil oxirida bo'lib o'tdi. Preparat tasdiqlanadigan bo'lsa, bu Omikron shtammiga moslashtirilgan birinchi hind mRNK (matritsa) vaktsinasi bo'ladi. So'ng Amerikaning Pfizer va Moderna kompaniyalari shunga kabi ishlanmalar bilan shug'ullanadi [7].

Matritsali RNK yoki mRNA texnologiyasi qabul qiluvchining immunitetini rag'batlantirish uchun virusning genetik kodining (RNK) kichik qismini kiritishni o'z ichiga oladi. Unda inson hujayralari uchun yangi koronavirusning bir qismini taqlid qiluvchi, immunitet tizimini harakatga keltiruvchi oqsillarni ishlab chiqarish bo'yicha ko'rsatmalar mavjud. Vaktsinalar haqiqiy virusni o'z ichiga olmaydi.

ekspert doktor Gagandeep Kang tomonidan mRNK vaktsinalari kuchaytiruvchi dozalar uchun eng yaxshisi sifatida tavsiya etilgan. AQSH HDT biotexnologiya korporatsiyasi Genova bilan hamkorlikda mRNA (HGCO19) vaktsinasini ishlab chiqdi, bu esa kemiruvchilar va primatlar modellarida xavfsizlik, immunogenlik va neytrallashtiruvchi antitanalarning faolligi bilan namoyon bo'ldi.

“Dori vositalarini tartibga soluvchi organ ruxsat berish bo'yicha tekshiruvlarni olib boradi va qaror qiladi”, dedi doktor N.K. Arora, Hindistonning COVID-19 vaktsinasi bo'yicha texnik maslahat guruhi raisi [8].

“mRNK vaktsinasini ishlab chiqish mamlakat uchun muhim yutuqdir”, deb iqtibos keltirdi COVID-19 ishchi guruhi rahbari doktor VK Pol, Times of India. Polning ta'kidlashicha, mavjud sovuq zanjir infratuzilmasi va platformasidan foydalangan holda issiqlikka bardoshli vaktsina COVID-19 dan keyin foydali bo'lishi mumkin.

Gamaley markazi COVID-19 ning uchta shtammidan himoya qiluvchi “Sputnik V” vaksinasini modernizatsiya qilishini e’lon qildi

Koronavirusning uchta variantiga qarshi vakcina pandemiyani butunlay yengishi mumkin. Bu haqda Milliy epidemiologiya va mikrobiologiya ilmiy markazi qoshidagi Gamaley markazi xodimi, kafedra mudiri, professor Aleksandr Butenko ma’lum qildi[9].

“Sputnik V ni modernizatsiya qilish ishlari allaqachon olib borilmoqda. Bu birlashtirilgan vakcina bo’lib, u koronavirusning turli xil variantlari, jumladan Delta, 2019-yilning 2020-yil boshlarida paydo bo’lgan Xitoy versiyasi hamda Omikron shtammidan samaraliroq himoya qila oladi, dedi Butenko.

Butenko bu ishlanmani istiqbolli ish deb atab, uning muvaffaqiyatli yakunlanishiga ishonch bildirdi. Uning so’zlariga ko’ra, “Sputnik V” ni optimallashtirish orqali koronavirus pandemiyasi ustidan g’alaba qozonishga umid bog’lashmoqda [10].

COVID
19

Manbalar

1. Reported Cases and Deaths by Country, Territory, or Conveyance // <https://www.worldometers.info/coronavirus/> (19.01.2022)
2. Researchers identify key molecule that may lead to new treatments for COVID // <https://medicalxpress.com/news/2022-01-key-molecule-treatments-covid.html> (19.01.2022)
3. Молекула хеликазы Nsp13 может привести к новым методам лечения коронавируса // <https://kurer-sreda.ru/2022/01/18/765166-issledovateli-opredelili-klyuchevuyu-molekulu-kotoraya-mozhet-privesti-k-novym-metodam-lecheniya-covid> (19.01.2022)
4. Does Omicron mean the end for COVID-19? Anthony Fauci and other experts on Radio Davos // <https://www.weforum.org/agenda/2022/01/omicron-end-of-covid-19-anthony-fauci-radio-davos/> (19.01.2022)
5. В США указали на отсутствие вреда иммунитету от бустерных доз вакцин // <https://iz.ru/1278279/2022-01-17/v-ssha-ukazali-na-otsutstvie-vreda-immunitetu-ot-busternykh-doz-vaktcin> (19.01.2022)
6. Covid: India's 1st strain-specific vaccine targeting Omicron is in sight // <https://timesofindia.indiatimes.com/india/covid-indias-1st-strain-specific-vaccine-targeting-omicron-is-in-sight/articleshow/88939137.cms> (19.01.2022)
7. В Индии займется разработкой вакцины против омикрон-штамма // <https://lenta.ru/news/2022/01/17/vsomikron/> (19.01.2022)
8. Вакцина от Омикрона? Gennova Pharma производит первый в Индии штамм Covid Vax, правительство рассматривает данные испытаний // <https://www.news18.com/news/india/vaccine-for-omicron-gennova-pharma-makes-indias-first-strain-specific-covid-19-vaccine-govt-to-review-trial-data-4665206.html> (19.01.2022)
9. В НИЦ им. Гамалеи заявили о модернизации "Спутника V" для защиты от трех штаммов COVID-19 // <https://nsn.fm/society/v-nits-im-gamalei-zayavili-o-modernizatsii-sputnika-v-dlya-zaschity-ot-treh-shtamov-covid-19> (19.01.2022)
10. Гинцбург оценил эффективность "Спутника V" против "Омикрона" // <https://rossaprimavera.ru/news/2e047ca4> (19.01.2022)

O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi huzuridagi
Ilmiy-texnik axborot markazi

Toshkent-2022